

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšla vsak četrtek in velja za poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrť leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če vsebujejo 4 strani 40 vln, na 8 straneh 60 vln. — Uredništvo: Koropiha cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koropiha cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pečetnice po enkrat K 180. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku „Mala namazna“ stane beseda 50 vln. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Protest zoper izvajanje finacijskega zakona.

Postanec dr. Hohn je v imenu Slovenske kmetke zveze 21. septembra poslal ministrskemu predsedniku in finančnemu ministru ta-le protest:

„Uradni list“ deželne vlade za Slovenijo (letnik II, broj 107) objavlja naredbo finančnega ministra z dne 7. sept., podpisano od ministra M. Draškoviča kot zastopnika ministra za finance, s katero se predpisuje pravilnik za izvršitev določil o trošarini na vino, mošt in sadno vino. Ta naredba je dokaz, da finančni minister namerava izvajati na absolutistični način z naredbo ministrskega sveta uveljavljeni finacijski „zakon“ (?) za leto 1920-21.

Jugoslovanski klub je vložil odločen protest zoper samovlastno postopanje finančnega ministra, katero je neskladno z načeli pravega in zdravega parlamentarizma in posebej še z odgovorom prestolonaslednika na adresu Narodnega Veča dne 1. decembra 1918, kjer se je dala obljuba, da bo vlada ostala v stalni zvezi z Narodnim predstavništvom, z njim delala ter da bo njemu odgovorna. Vlada pa si je brez ozira na Narodno predstavništvo z navadno naredbo

zagotovila budžet s finacijskim zakonom in zdaj hoče finančni minister ta finacijski zakon izvajati, ne da bi se pri tem kaj zmenil za finacijski odbor, ki vestno, marljivo in skrbno pretresa predlog tega zakona. Ni samo naš klub tisti, ki odločno nasprotuje takemu postopanju, marveč tudi druge stranke. Voditelj radikalov Stojan Protič je v „Samoupravi“ (br. 160, 19. sept.) svoje mišljenje o tej stvari tako-le preciziral: „Velika napaka se je storila s proračunom, ki se je v nasprotju z bistvenimi pravicami parlamenta, neposredno pred njegovim zasedanjem, ko je bil že pred finančnim odborom, spravljen v življenje in se je na ta način ogoljufal parlament kakor tudi javno mnenje cele kraljevine.“ Kakor sem s svojimi prijatelji ugovarjal zoper samovlastno uveljavljanje budžeta, tako še odločneje protestiram zoper samovlastno izvajanje finacijskega zakona ter zahtevam, da razglašeni pravilnik ne stopi v veljavo in se postopanje ustavi, dokler finacijski odbor ne pove svojega mnenja, odnosno ne da svojega odobrenja.

Slovenska ljudska stranka.

Na Štajerskem smo bili doslej za našo krščansko stranko navajeni na ime „Slovenska kmetka zveza.“ Saj je bilo slovensko kmetko društvo prvo, ki se je združilo na krščanski podlagi in si ustanovilo leta 1907 „Kmetko zvezo.“ Kot Kmetka zveza je nastopala naša stranka v bivšem avstrijskem državnem in štajerskem deželnem zboru in branila koristi našega kmetkega ljudstva.

Kmalu pa so se začeli na krščanski podlagi organizirati tudi verni delavci po mestih, tovarnah, pa tudi po deželi, zlasti viničarji. Ker imajo delavci še svoje posebne težnje in potrebe, je čisto razumljivo, da so se hoteli združiti tudi v posebni zvezi. Ustanovili so si „Delavsko zvezo“, ki pa ni nasprotna naši Kmetki zvezi, ampak njena tovarišica, njena sestra, pravtako na krščanski podlagi zasnovana, kakor je Kmetka zveza. Zato je obema, Kmetki zvezi in Delavski zvezi, prvo načelo: vzajemnost med stanovi. Ne boj delavstva proti kmetu, kakor ga hočejo socialisti, tudi ne boj kmeta proti delavcem, kakor ga proglašajo Samostojni! Ampak vzajemnost in zastopnost zlasti med kmetkim in delavskim stanom je potrebna. Zato se Kmetka zveza bori predvsem za pravice kmetov, pa ne tako, da bi škodovala delavcem. Delavska zveza (Zveza viničarjev) pa se poteguje za koristi delavcev in viničarjev, zlasti za starosno zavarovanje, pa zopet tako, da kmetu ni na škodo.

Zadnji čas so se začeli posebej organizirati tudi krščanski obrtniki, ki so si ustanovili „Obrtno zvezo.“ Tudi oni stoje na krščanskem stališču vzajemnosti med stanovi. Delati hočejo skupno za povzdigo srednjega in malega obrništva, pa pri tem paziti, da ne škodujejo ne kmetu in ne delavcu.

Tako imajo na krščanski podlagi svoje Zveze vsi trije poglavitni stanovi na Slovenskem: kmetki, delavski in obrtni stan. Vsaka teh zvez ima namen, da pomaga svojemu stanu do boljšega kruha, pa tako, da drugim, tudi potrebnim stanom ni na škodo. Vse tri zveze pa družijo močna vez: krščansko prepričanje. Zato so vse tri zveze: kmetka, delavska in obrtna zveza, združene v eni mogočni stranki, ki se imenuje „Slovenska ljudska stranka.“ Poleg kmetov, delavcev in obrtnikov so v Slovenski ljudski stranki tudi krščansko-misleči pripadniki drugih stanov, ki hočejo pri stranki sodelovati v blagor kmetkega, delavskega in obrtniškega stanu. Tako je v Slovenski ljudski stranki res zbrano vse ljudstvo, vsi stanovi, predvsem pa stanovi, ki so najbolj potrebni pomoči! Ker se naša stranka imenuje ljudska stranka, hoče tudi, da imej pri vladanju države prvo in odločilno besedo ravno ljudstvo, pred vsem: kmetje, delavci in obrtniki, ne pa razni vojni dobijkarji, verižniki, milijonarji, izvozničarji in druga taka liberalna gospoda!

Za slovensko samoupravo.

Iz pisma zavednega slovenskega kmeta povzamemo njegove misli, kako si on predstavlja samoupravo slovenskih pokrajin. Razvidno je iz teh vrstic, kak zdrav duh preveva pristaše Kmetke zveze glede ureditve naše države. Naš prijatelj piše:

„Z velikim zanimanjem čita naše slovensko ljudstvo v časopisih Kmetke zveze oziroma Slovenske ljudske stranke (v „Gospodarju“, „Straži“, „Slovenec“ in „Večernem listu“) zahtevo, da moramo dobiti Slovenci svojo samoupravo, t. j. svoj deželni zbor in večjo samostojnost slovenske deželne vlade. Ko govorim o Kmetki zvezi na shodih obširno govorijo o tem, da moramo dobiti Slovenci za naše domače gospodarske potrebe pravico samoodločevanja, pristopajo na našo stran tudi ljudje, ki so bili zapeljani k liberalcem, samostojnežem in rdečkarjem. Jaz si samoupravo tako le mislim: Naši vinogradi bodo kmalu začeli hirati, a vinogradniki ne bomo imeli za sedanje drage razmere sredstev, da bi na novo rigolali in posadili vinograde. Treba bo zopet dajati brezobrestnih posojil. V Beogradu za to ne bodo imeli umevanja. Slovenija si bo morala sama pomagati. Za to bo treba deželne zbor.“

Naše šole bo treba spremeniti, da bo imela kmetka in delavska mladina res od šole kaj dobička. Občine morajo biti v bodoče glede vzdrževanja

starih in zidave novih šolskih stavb razbremenjene. Če mora kmetko ljudstvo vzdrževati gimnazije in druge šole po mestih, naj pomaga država ali dežela vzdrževati tudi ljudske šole na deželi. Šolstvo v južnih krajih naše države je na zelo nizki stopinji. Radi tega ne bo mogoče, da bi vrgli šolstvo v južnih in severnih krajih v en koš. Tudi tu moramo biti Slovenci samostojni.

Naše ubožnejše ljudstvo, občine, posojilnice in nedoletni otroci, ki so jim sodnije njih dedščine porabile za vojna posojila, opravičeno zahteva, da se jim mora vsaj del vojnih posojil vrniti. Jaz si mislim, da si bomo Slovenci, če dobimo samoupravo, to stvar sami gotovo ugodno rešili.

Zivinorej, osuševanje travnikov, popravo starih in zgradbo novih cest, regulacijo rek in potokov in druge take domače gospodarske reči si bomo uredili edino sami s svojo samoupravo. Vsak ve v svoji lastni hiši, v lastnem gospodarstvu sam najbolje, kaj je prav in kar ni prav. Če torej hočemo boljše razmere, zahtevamo za Slovenijo samoupravo.

V velikih rečeh, t. j. zunanjia politika, armada i. dr. naj ostane vse skupno. Mi smo bili in ostanemo dobri domoljubi, a svojih slovenskih pravic si ne damo vzeti.

Liberalci (demokrati), samostojneži in socijalni

demokratje se silno vnamajo za centralizem, t. j. stoji na stališču, da se mora v naši državi vse osredotočiti — tudi naše slovenske zadeve — v Beogradu. Ta del programa liberalne, samostojne in rdečkarske stranke je pogubonosan za naše slovenske pravice.

Se enkrat trdim: „Ostanimo zvesti svoji veliki skupni očetjavi, kraljevini Jugoslaviji, a pravično slovensko samoupravo moramo doseči.“

Te misli slovenskega kmeta odpravljajo gotovo vsi pristaši Kmetke zveze in vsi drugi treznomisleči Slovenci.

Volitve v ustavodajno skupščino.

Volitve so razpisane za nedeljo 28. novembra. Te volitve bodo zarisale našemu narodu boljšo ali slabšo usodo ne samo za dobo nekaj desetletij, temveč za stoletja. Poslanci, ki bodo izvoljeni 28. novembra 1920, bodo celi dve leti kovali in sklepali temeljne zakone ali postavbe za celo našo državo. Katera stranka bo zmagala, tista bo merodajna pri sklepanju zakonov v Beogradu. Vse stranke se z mrzlično naglico in veliko vneto pripravljajo na zgodovinsko važen dan 28. novembra. Tudi naša stranka (Kmetka zveza, oziroma Slovenska ljudska stranka) vrši vse predpriprave za dober izid volitev. Pripravljeni smo na hudo volilni boj.

Za danes podamo našim pristašem, okrajnim in krajevnim organizacijam ter zaupnikom ta-le kratka navodila:

1. Po vseh občinah naj zaupniki takoj prepisejo volilne imenike.
2. Župani in gerenti, ki še volilnega imenika niso odposlali sodniji, naj izpustijo, oziroma črtajo iz imenika vse nasprotnike, ki so se leta 1910 pri ljudskem šteju zapisali za Nemce. Nemčurji in Nemci namreč nimajo pravice voliti poslance v ustavodajno skupščino. Na to določilo pazite zaupniki posebno v obmejnih občinah. V vsaki občini je gotovo kak naš človek, kateremu je znano, kdo je prijavil leta 1910 nemški občevalni jezik. Zapisnik o ljudskem šteju se dobi na okrajnem glavarstvu.
3. Za vsako občino določite dva zanesljiva in pri ljudeh ugledna zaupnika Kmetke zveze kot predstavnik kandidatske liste KZ. Ta dva bosta na dan volitev pri volilni skrinjici KZ. Natančne naslove teh mož nam pošljite takoj. Mlade, agilne, spretna agitatorje rezervirajte za agitacijo izven volišča.
4. Pripravite vse potrebno za reklamacije. Določite, kdo spada noter, kdo ven. Podrobna navodila bomo objavili v „Slov. Gospodarju“, ali pa jih bomo poslali krajevnim organizacijam.
5. Sestavite v vsaki občini volilni odbor mož, ki se bodo za našo zmago pri volitvah v resnici potrudili.
6. Volilni odbor in krajevni odbor KZ naj se sestajata večkrat (vsak teden) k sejam, da more vedno sprofi skleniti in ukreniti najpotrebnejše.
7. Volilni odbor naj takoj začne prirejati po vaseh ali okolici manjše sestanke zanesljivo naših pristašev, kjer se poučijo o važnosti volitev, o agitaciji itd.
8. Tajništvo KZ bo prihodnje dni poslalo krajevnim odborom pouk o volitvah. Ta pouk naj krajevni odbori dobro preštudirajo.
9. Celoten zakon o volitvah je objavil „Uradni List“ št. 106 z dne 15. septembra. Glavni zaupniki naj ga natančno proučijo. Za pojasnila se obračajte na tajništvo KZ v Mariboru.
10. Pobirajte doneske za volilni sklad.

Te so možje!

Zaupniki Kmetke Zveze v Hajdini so nabrali na svojem sestanku, dne 16. septembra za volilni sklad K. Z. 496 K. Vzamite si jih za vzgled! Na vseh sestankih, shodih, gostijah, veselih družbah nabirajte za volilni sklad Kmetke Zveze!

Samostojni ples na Pesnici.

Poleg nemškutarskih kolovodij in priseljenih Svabov ima Mermoljeva „Samostojna“ severno od Maribora bore malo pristašev. Radi tega so skušali s svojim „taborem“ na Pesnici dne 19. sept. pridobiti si še kaj več kalinov. A vsesкупaj je bila polomija. Mermolja in Schnuderl sta računala, da bo na taboru vsaj nekaj tisoč ljudi. Ob določeni uri (treh) še ni bilo skoro prav nič ljudi. Sele po 4. uri: jo bilo mogoče, da so prišli Mermolja, Kušar, Schnuderl in povšek do besede. In kdo je bil na „taboru“? 1. Vsi nemškutarski glavači, ki pri volitvah v konstituanto niti volilne pravice nimajo: Aleksander Hoinig, Giuseppe Pascolo, Franc Wratschgo, Anderle, Hans Ferk, Lojzek Gornik, F. Baumgartner, A. Schicker, Reininger, Jager. 2. Devet protestantskih Svabov, ki tudi nimajo v Jugoslaviji volilne pravice. 3. Oni „samostojni“ iz vseh vetrov, ki se pečajo s tihotapstvom, in živijo v prijateljskih odnosih z Welle-Wögererjevimi klobasami in Nemško Avstrijo. Govori „samostojnih“ voditeljev so bili plitvi, polni psov in zabavljanja čez Kmetisko zvezo, dr. Korošca, Zebota in še druge naše može. Na „taboru“ je bilo najmanj polovica takih, ki so molčali. Zakaj? Slovensko govoriti niso znali, nemško pa si niso po dnevi še prav upali. Napovedanih 40 okinčanih vozov ni hotelo biti od nikoder. Se 10 vozičkov ni bilo. Iz govorov je odsevala pobitost. Na prsih glavnega priganjaca velike germanske organizacije pred in med vojno Aleksandra Hoinigga se je blestel trobarvni slovenski trak z napisom „Samostojna kmetijska stranka.“ Oni mož, ki si je za rojstni dan cesarja Karla leta 1918 kupil in jo razobesil novo svilen frankfurcarico, ta veliki Mermoljev Jugoslovan si je za tabor Samostojnih nabavil s pomočjo bivšega „Stajerčevega“ dopisnika več slovenskih trobojnic. Vprašamo te, rodoljubno slovensko ljudstvo po vseh občinah severno od Maribora: Ali je mogoče, da pozabiš, kako so te Hoiniggi, Pascoli in privandrani Svabi s pomočjo velenemških družtev Schulvereine in Südmarke vklepali v sužnjost, in so te hoteli pregnati z rodne zemlje? Ne, tega ni mogoče nikdar pozabiti. Ker pa je in ostane resnica, da se Mermoljeva stranka druži pred vsem s temi ljudmi, radi tega ga ni zavednega Slovenca, ne kmeta, ne viničarja, ki bi šel s to pisano družbo.

Politični ogled.

Jugoslavija. Regent Aleksander se je od peljal 18. t. m. v spremstvu nekaj ministrov v Sarajevo. Ze med potjo je bil na vseh postajah burno navdušeno pozdravljen. Sprejem v Sarajevu pa je bil nad vse veličasten in pristrčen. — Kakor smo poročali v zadnjem „Gospodarju“ je naša deželna vlada podala ostavko z ozirom na nečuvane zahteve ententne glasovalne komisije na Koroškem. V Beogradu ostavke niso sprejeli, naša deželna vlada še ostane nadalje. — Finančno ministristvo je ustavilo tisk državnega proračuna, ker ga bodo še enkrat pregledali. Ministrstvo namerava našemu uradništvu povišati plače od 10%—90%. — Albanske roparske tolpe so zopet poskusile vpaсти v naše ozemlje, da bi si naropale živčja in živine. Naše čete so te roparje pošteno naklestile in jim odvzele 12.000 ovac, 1900 govedi in 800 vtovorjenih konj. — Kmetiki nemiri na Hrvatskem, ki so bili izbruhli radi popisa živine in vozov v zagrebški, bjelovarski in varaždinski okolici, so se pomirili. Zagrebška vlada je ukinila preki sod nad pobunjenimi kraji in dovolila politična zborovanja.

Italija. Italija, Francija in Anglija ne priznavajo D'Annunzijeve proglasitve neodvisne Reke. Te države želijo, da se reši reško in jadransko vprašanje potom pogajanj med Italijo in Jugoslavijo. — Delavski nemiri v Italiji še niso ponehali. Sedaj se pogajajo odposlanci delavcev z vlado v Rimu. Delavstvo zahteva, da se dovoli delavskim odborom kontrola (nadzorstvo) nad tvornicami. Ako vlada tega nadzorstva ne bo uzakonila, grozijo delavci, da bodo zasedli tvornice po celi Italiji. Povsod po Italiji se burnijo mali kmetje, ki zasedajo in si razdeljujejo veleposesstva.

Cehoslovaška. Na Cehoslovaškem je prišlo do ločitve Cerkve od države, tudi papež je priznal to ločitev.

Francija. Na Francoskem bodo volili novega predsednika.

Ruska-Poljska. Boji med Rusi in Poljaki se še kljub mirovnim pogajanjem v Rigi nadaljujejo. V teh bojih zmagujejo povsod Poljaki, Rusi se vedno umikajo. Vršijo se vsaki dan na celi fronti boji, ki so pa več ali manj le krajevnega značaja.

Kmetiska zveza. Naznanila.

Shodi Kmetiske zveze: V nedeljo, dne 26. septembra: V Sevnici ob Savi po rani božji službi; v Braslovcah ob 8. uri v kaplaniji; v St. Rupertu nad Laškim, v Martinu ob Paki po večernicah. Po rani maši shod Jugoslovanske strokovne zveze in Kmetiske zveze v šoli prvega razreda v Skalahu pri Velenju. Popoldne pa veliki ljudski tabor za vse krščanske organizacije. Začetek ob 3. uri popoldne. Po zborovanju ljudska veselica s petjem in zabavo pri cerkveni gostil-

ni poleg cerkve. V nedeljo, 3. oktobra po rani sv. maši pri Sv. Barbari v Slov. goricah. V nedeljo 10. oktobra: po rani sv. maši pri Novi Stifli, popoldne ob 3. uri pa velik tabor pristašev KZ za gornjesavinjsko dolino pri Sv. Frančišku. — Zaupniki! Agitirajte povsod za številno udeležbo!

Poročila.

Slivnica pri Mariboru. Kmetiska zveza je priredila dne 19. septembra pri nas politični shod. Predsedoval mu je župan Pišek. Govorila sta urednik Zebot in dr. Leskovar. Zborovalci so z velikim navdušenjem sprejeli naš program. Posebno točka glede samouprave slovenskih pokrajin je našla pri zborovalcih — samo ugledni možje — močan odmev.

Kmetiska zveza je zborovala preteklo nedeljo v Rušah. Shodu je predsedoval znani L. Hleb. G strankah je poročal g. dr. A. Juvan, o programu KZ in o volitvah Golec, o gospodarsko važnih novih odlokih deželne vlade pa g. veterinar ni nadzornik Hinterlechner. Shod so skušali motiti socijalisti iz ruske dušikove tovarne.

V Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah se je vršil zadnji nedeljo 19. sept. lepo obiskan shod KZ.

Sv. Miklavž nad Laškim. Na veličastnem zborovanju KZ, ki se je vršilo pri nas dne 19. sept., smo sklenili naslednje resolucije: 1. Zahtevamo za Slovenijo kar največjo samoupravo. 2. Odločno ugovarjamo, da bi se uveljavil objavljeni državni proračun, dokler se temeljito ne spremeni v prid kmetiskemu stanu. 3. Zahtevamo popolno izenačenje davkov po vsej državi, ker hočemo biti v vsakem oziru enakopravni s Hrvati in Srbi. 4. Ker je padla cepa živini, zahtevamo, da deželna vlada nemudoma zniža ceno podplatom in usnju. 5. Ugovarjamo, da se je izvoz in uvoz prepustil poedincem na škodo državi in kmetiskemu stanu in zahtevamo, da se izvoz kmetijskih pridelkov in uvoz kmetijskih potrebščin vrši po gospodarskih zadrugah, ki naj bodo združene v Središnji zadrugi. 6. Zahtevamo, da se vojaki, ki so služili v bivši Avstriji najmanj že tri leta, pozovejo samo na orožne vaje, ne pa v aktivno službovanje. 7. Izrekamo poslancem KZ popolno zaupanje.

Zaupni sestanki KZ so se vršili ta teden ob obilni udeležbi pri Sv. Lenartu nad Laškim, na Razboru in v Loki.

Mladinska organizacija. Orlovski tabor v Kenjicah.

Marsikatero slavlje je že videl in praznoval konjiški trg, a če rečem, da je orlovski tabor prekosil vse dosedanje, menim da ne povem ravno preveč. Kdor pozna ljudstvo konjiškega okraja, se je moral naravnost čuditi: odkod tolika sprememba, takšen napredek. Da, videlo se je kakšnega mišljenja je naš rod, kaj hoče, za čem stremi.

Orlovski tabor v Kenjicah je bil pripravljen tako skrbno in vestno — izvzemši par pripetljajev — kakor še malokje. Ni nam do tega, da bi se priklanjali pred kom s kadilnico, a ne moremo preko tega, da ne bi omenili vseh onih fantov in deklet, ki so bili pri pripravi za tabor soudeležni z dušo in telesom. Hvala in čast vsem, vsa katoliška javnost jim mora biti hvaležna. Kaj so storili za tabor domači gg. duhovniki z mil. g. arhidijakonom na čelu, ne bomo omenjali. Povrne in blagoslovi naj dobrotno nebo! To je duhovščina, ki ima razum in srce za svoje ljudstvo.

Tabora se je udeležilo orlovstvo iz celjskega orlovskega okrožja, nekaj tudi od drugod. Prišlo je iz Ljubljane več bratov, med drugimi predsednik Orlovske zveze br. Jože Pirc, načelnica in podpredsednica Orliške zveze sestre Fanči Cernič in Minka Zupančič. Iz Maribora je posestil tabor g. vladni komisar dr. J. Leskovar s soprogo. Godbo je dal salezijski zavod z Rakovnika pri Ljubljani.

Slavnost se je pričela v nedeljo zjutraj s sprejemom gostov in sprevodom po trgu. Prejšnji večer v pozni noči je bila podoknica mil. g. arhidijakonu Fr. Hrastlju, ki je obhajal desetletnico arhidijakonata, dan pozneje pa svoj 68. rojstni dan. Sodeloval so godba in domači pevci pod spretnim vodstvom g. organista Smogaveca. Povsod je vladalo praznično razpoloženje. S konjiške gore so svetili kresovi in strelji iz topičev so naznanjali radostni dan katoliškemu ljudstvu. Prav lep je bil sprevod po trgu. Ko je prikorakal na cerkveni trg je odslužil mil. g. Hrastelj ob asistenci tiho sv. mašo, med katero je krasno prepeval pevski zbor. Posebnosti na Cerkvem trgu omenjamo visok krasen mlaj, da vidimo malokdaj kaj podobnega. Konjiški fantje so ga postavili! Izredno liubek je bil oltar na prostem z oltarno sliko sv. Alojzija. Konjiška dekleta so ga okrasila!

Pri sv. maši in ljudskem taboru je bilo navzočih 2500 do 3000 ljudi. Konjiška „gospoda“ se je držala bolj ob strani, poslušala je, a bila je povsod dosojna. Kot govorniki so nastopili: mil. g. Hrastelj, ki je po končanem sv. opravilu razložil res z nenavadno odločnostjo in njemu prirojenim govorniškim talentom svojim faranom in vsemu zbranemu občinstvu temeljnost katoličanstva. Br. Pirc je orisal izbornu ljudem pomen orlovstva. Njegov govor je bil spremljan z velikim zanimanjem in odobravanjem. Govorili so še: vladni komisar dr. J. Leskovar, zastopnik Hrvatov društva „Kočič“ iz Zagreba, sestra M. Zupančič v imenu Orlic. Na to je bila slovesna zaobljuba konjiških Orlov in ljudski tabor je bil s tem zaključen. „Kaj takšnega pa še nismo imeli, lepo je

bilo!“, se je glasila splošna ljudska sodba.

Popoldne se je vršila telovadba po že običajnem sporedu na lično pripravljene telovadišče — mali Maribor, so ga vsi imenovali. Pravo pravcato vzor, telovadišče s tribuno za gledalce v ospredju in visokim načelniškim odrom. Kdo bi si bil mislil, da nam bodo Konjičani, kaj takšnega napravili! Vsa čast jim! Ob straneh so bili postavljeni lični šotori, proskrbljeni z vsakojakimi okrepčili. Naša dekleta so se znala prav urno sukati v njih, sleherni je mogel biti dobro postrežen. Opčinstva pri telovadbi ni bilo zdatno manj, ko dopoldne pri taboru. Orlovska telovadba je bila povsem nekaj novega, zato so ji gledalci sledili z izrednim zanimanjem. Pri orodni telovadbi je nastopil br. Ivo Kermavner. Pomen telovadbe in posebej še orlovstva je razložil v kratkem govoru konjiški trojak br. Jože Stabej, ki je prihitel na tabor iz Maribora.

Orisali smo s suhimi besedami zanimivejši reči orlovskega tabora v Kenjicah, kamor se je bilo pripeljalo tudi mnogo udeležencev iz sosednjih far na okrašenih vozovih. Nikako pa ne bi mogli označiti do vrh onega globokega viša in poglobitve katoliške samozavešči, ki ju je prinesel tabor med dobro konjiško prebivalstvo. To je pomnik, postavljen v živih srečih. Njegovim zgraditeljem zahvala! Orel, vzpluj med nami!

Sv. Martin pri Vurbergu. Telovadni odsek Orle priredi v nedeljo dne 26. septembra v prostorih g. Ramuha igro „Krivoprisežnik“. Začetek ob 3. uri popoldne. Pridite!

Tedenske novice.

Sešdesetletnica našega škofa. Zadnji porodeljek, 20. septembra je praznoval svojo 70-letnico naš prevzvišeni knezoški dr. Mihael Napotnik.

Bolezen dr. Korošca. O zdravstvenem stanju ministra dr. Korošca je izdal primarij dr. Matko večeraj nastopno zdravniško izveštie: Zdravstveno stanje dr. Korošca je vobče zadovoljivo. Bolečine v žolčnem mehurju, ki so se pojavile v zadnjem času, pojemajo. Obstaja upanje, da zapusti bolnik v najkrajšem času bolnico, morda že začetkom prihodnjega tedna.

Dober zaslužek! Volitve se bližajo. Ljudje se bodo zdaj bolj zanimali za politiko in kupovali časnike. Razširjajte „Slovenskega gospodarja“ in „Stražo“ zlasti zdaj ta dva mesca. Pridobivajte nove naročnike, da si naročijo „Slov. gospodarja“ in „Stražo“ za čas volilnega boja. Prodajajte ta dva naša lista ob nedeljah po službi božji pred cerkvijo! Pišite samo upravnistvu „Slovenskega gospodarja“, da vam pošlje toliko in toliko izvodov „Slov. gospodarja.“ Od vsake številke dobite 20% nagrade! Od neprodanih števil pošljite samo glavo (kjer je napis „Slovenski gospodar“) nazaj upravnistvu, ki bo napravilo z vami obračun. Trgovci naše stranke, naročite istota — ko naše liste, da so ljudem na razpolago.

Vaški sestanki. Pristaši Kmetiske zveze! Kako boste najlaže in najbolj uspešno agitirali za Kmetisko zvezo? Z vašimi sestanki! Pridite možje ene vasi ali ene okolice pri sosedu skupaj, povabite zanesljive naše pristaše ter se pogovorite o volitvah, o Kmetiski zvezi, o nasprotnih strankah, liberalni, samostojni in komunistični. Taki prijateljski sestanki se naj vrše po vseh vaseh in večkrat. Samo dva mesca se žrtvujte in zmaga bo naša!

Samostojna je rodila komuniste. Samostojna se je postavila na kmetisko razredno stališče in kričala: kmet, samo kmet! S tem pa je ravno kmetu največ škodovala. Mnogi ljudje na kmetih, ki niso bogati kmetje, ampak samo manjši kmetje, kočarji, viničarji, kmetiki delavci, so si mislili: Če boste vi bogati kmetje tako povdarjali svoje kmetisko stališče proti nam in nam na škodo, pa se bomo tudi mi združili proti vam! In kaj so napravili? Šli so med komuniste, največje sovražnike kmetiskega stanu, ki hočejo kmeta spraviti z zemlje. Tako je v Posavju Urek s svojo Samostojno veliko število celo svojih pristašev pogнал med komuniste! To je kmetiskemu stanu v veliko škodo. Ali ni bolj koristno, pravično in krščansko stališče, ki ga povdarja Kmetiska zveza in Slov. ljudska stranka: da so vsi delavni stanovi potrebni in da mora med stanovi vladati vzajemnost in zastopnost. Kmetiska zveza hoče pomagati kmetiskemu stanu, pa ne na škodo delavskemu stanu. Krščanska delavska zveza hoče pomagati delavcem, kočarjem, poslom do boljših razmer, zlasti do toliko potrebnega starostnega zavarovanja, pa ne na škodo kmetiskemu stanu!

Samostojna liberalna. Ali nismo mi zmirom pravili, da je Samostojna le prefarbana liberalna stranka? Samostojni bi radi to utajili. Liberalni listi sedaj to sami izpričujejo. Liberalna „Nova doba“ z dne 16. sept. piše na uvodnem mestu v članku „Mi in kmetovalci“ o tem, v kako bližnji zlahti so si Samostojna kmetijska stranka in liberalna ali demokratska stranka. V vseh vprašanjih, tako piše „Nova doba“, smo si enaki. Oboji smo za prosti izvoz (ki polni žepe bogatim milijonarjem-izvoznikarjem, rodi pomikanje in draginjo, op. ur.). Oboji smo za centralizem (ki ravno nam Slovincem hoče nalagati najvišje davke, hoče ponižati naše razvito šolstvo in nam vsiljuje počasne beograjske uradnike in zavlačuje poslovanje do sv. Nikolaja, op. ur.). Oboji smo enake misli glede vere, šole, duhovništva (namreč za tlačenje Cerkve in njenega duhovništva, za brezversko šolo, za civilni zakon ter razporoko, op. ur.). „Kje so potem razlike med samostojnimi kmetovalci in nami?“

vprašuje „Nova doba“ h koncu in predlaga, da bi obe stranki nastopili pri prihodnjih volitvah skupno. Samo v eni stvari najde „Nova doba“ razloček med Samostojno in liberalno stranko: v tem namreč, da so v demokratski liberalni stranki združeni razni stano- vi (ki ljudi odirajo, op. ur.), v Samostojni pa samo le kmetovalci. Pa tudi tu je razlika samo v farbanju. V Samostojni niso samo kmetovalci, ampak po večini gosposki laži-kmetje, ki nimajo od kmetkega dela žu- ljev na rokah (n. pr. vodje Urek, Drogenik, Zmuderl i. dr.), dalje so v Samostojni liberalni gostilničarji, obrtniki, trgovci. Če ne verjamete, berite zadnje šte- vilke „Kmetijskega lista“, ki se silno potegujejo za prosti izvoz, za liberalne trgovce in za gostilničarje. Tudi v Samostojni so torej razni stanovi, ki ljudi o- dirajo in torej ras med Samostojno in med liberalno stranko ni prav nobene razlike.

Kmet kmeta. Samostojni pravijo, da hočejo po- slati v državni zbor samo kmete. Kako se bo godilo samostojnim kmetom, če pridejo v državni zbor, kaže naslednji dogodek. Na Svečnico letos je na shodu Samostojne v Malih Grahašah govoril šentjurski samostojnež Urlep. Eden pristašev Kmetke zveze ga vpraša: „G. Urlep, kako pa si vi mislite, da se naj uredi naša država?“ Urlep v silni zadregi odgovori: „Vi me hočete ujeti v besedi, ko ni dovoljeno o tem govoriti.“ To bodo že gospodje v Beogradu sami na- pravili! Mož, ki bo najbrž kandidat Samostojne, to- rej ne ve, kako se naj uredi naša država: ali tako, da bo samo ena vlada v Beogradu, deželne vlade za Slovenijo pa nič; ali pa tako, da bo za glavne skup- ne zadeve ena vlada v Beogradu, poleg tega pa še posebna deželna vlada v Ljubljani. In vendar je to vprašanje eno poglavitnih, ki se bo obravnavalo v prihodnjem državnem zboru. Kako se bodo držali v Beogradu samostojni kmetje, če niti na to ne znajo odgovoriti. Naši pristaši Kmetke zveze pa dobro ve- do odgovoriti tudi na to vprašanje: Mi moramo imeti skupno vlado v Beogradu za stvari, ki zadevajo vso našo državo: zastopstvo pri sosednjih državah, že- leznice, pošta, okvirni šolski zakon, kazenske in pra- vne zadeve itd. Za stvari pa, ki so različne pri nas in pri Hrvatih in Srbih, pa hočemo imeti Slovenci posebno deželno vlado v Ljubljani: kakor za šolstvo kmetijstvo, tudi svojo deželno blagajno! Pristaši Kmet- ske zveze si upajo to pred vsakomur povdarjati. Pri samostojnih je pa tako: Voditelji so za samo eno vla- do v Beogradu brez deželne vlade v Ljubljani (Urek, Drogenik, Smid, njihovi zapeljani pristaši pa po pri- prosti pameti vidijo, da bi mi Slovenci morali imeti tudi posebno vlado v Ljubljani. Zato razumemo, da je bil gospod Urlep na zgoraj omenjenem shodu v zelo veliki neprilici: Če reče, da je tudi za deželno vlado v Ljubljani, se zameri svojim „višjim“ pri Samostoj- ni, ki hočejo z liberalci vso vlado samo v Beogradu; če pa reče da je samo za eno vlado v Beogradu, pa se zameri svojim poslušalcem, ki čutijo, da bi bila za Slovence taka vlada samo v Beogradu na škodo. Za- to je previdno rekel: „To bodo že gospodje v Beogra- du sami napravili.“

Stariši! Tudi vi odgovorite! Pred nekaj tedni je poverjenik za uk in bogočastje imenoval šolske nadzornike, med njimi tudi nekaj katoliških. Liberal- ni učitelji so 10. sept. sklenili in pozvali učitelje, da naj se ne pokorijo novoimenovanim nadzornikom in zapustijo šolsko sobo, ako bi prišli nadzorovat. Za- kaj so to sklenili? Samo zato, ker je med imenovani- mi nadzorniki tudi nekaj katoliških. Liberalni učite- lji hočejo imeti samo liberalne brezverske nadzorni- ke, da bi tako polagoma tudi v šole prišel brezverski in sokolski duh! S tem so učitelji dali šolskim otro- kom silno lep vzgled, kako se naj tudi otroci obnaša- jo do predstojnikov učiteljev. Kaj ko bi naenkrat v šoli otroci učiteljem odrekli pokorščino. Saj tudi libe- ralni učitelji odrekajo pokorščino svojim predstojni- kom-nadzornikom. Ali ko bi stariši svojih otrok ne po- šiljali v šolo k liberalnim učiteljem? Saj so liberalni učitelji sklenili, da se ne pustijo nadzorovati od kat. nadzornikov! Stariši! Take razmere so neznosne! Zakaj so mogoče? Ker liberalne učitelje ščiti demo- kratski minister Pribičević! Če po volitvah ne bomo imeli za šole boljših ministrov, bo sčasoma šola res postala vzgojevalnica za brezverstvo, kjer bodo libe- ralni učitelji lahko delali z vašimi otroci, kakor bode noteli! Zato bodi naša skrb, da dobimo po prihodnih volitvah boljšega ministra za prosveto (šolstvo). Bolj- šega ministra pa bomo dobili le, če bodo tudi „oslan- ci boljši, verni, krščanski! Poslanec boste volili vi stariši 28. novembra! Takrat dajte pošten odgovor liberalnim učiteljem in njihovemu zaščitniku, brez- verskemu ministru, s tem, da volite odločno poslanca Slovenske kmetke zveze, oziroma Slovenske ljudske stranke!

Iz plebiscitne Koroške. Komisija za ljudsko glasovanje na Koroškem je sklenila, da pride na vsa- kih 600 glasovalcev po 1 glasovalni prostor, radi te- ga bo glasovanje gotovo v 1 dnevu. Vsak glasovalec bo dobil pred vstopom v glasovalni prostor kuverto, v kateri bosta 1 bela in 1 zelena glasovnica. V po- sebni celici raztrga glasovalec glasovnico za ono dr- žavo, za katero hoče glasovati, ter dene obe glasov- nice: celo in raztrgano, v kuverto, ki jo nato odda. Naši orožniki se ostanejo nadalje na Koroškem, pri- deljeni bodo našim orožniškim poveljstvom francoski častniki.

Zimski čas. Pri nas v Jugoslaviji bodo odpra- villi ta nesrečni novi čas šele 30. t. m. Avstrija in Italija ste ga že in sicer s 15. sept. Vlaki, ki prihaj- ajo iz zasedenega ozemlja, vozijo do naše meje po starem zimskem času, po našem ozemlju pa po no- vem poletnem času. Naša slavna vlada je menda po-

zabila, da bi bilo treba tudi pri nas se povrniti k času naših pradedov.

Na progi Maribor—St. Ilj vozita dva nova o- sebnata vlaka ob 20. t. m. Eden vlak vozi iz Maribora glavni kolodvor ob 18.39 in pride v St. Ilj ob 18.59. Iz St. Ilje vozi vlak ob 19.17 in pride v Maribor ob 19.57. To sta dva nova vlaka poleg že prejšnjih.

Viničarski shod bo dne 26. septembra v St. Pe- tru pri Mariboru, na katerega naj pridejo vsi, ki jih zanima viničarsko vprašanje. Posebno so vabljeni vsi resno misleči viničarji.

Gospodarsivo.

Predaja sadja.

Letos je sadje na Spodnjem Stajerskem obilno obrodilo in bi naši posestniki lahko dobili veliko de- narja za sadje, ako bi se mogla sadna kupčija tako razvijati, kakor v drugih letih. Kmetka zveza, ka- kor tudi naša zadružna organizacija, se je že v spo- mladji začela brigati za to, da bi pomagala našemu ljudstvu pri prodaji sadja. Pri svojih prizadevanjih sta omenjeni organizaciji najprej zadeli na težkoče, katere je povzročila nesrečna gospodarska politika v Beogradu, ki je onemogočala izvoz ter s pretirano iz- vozno carino itd. odbijala odjemalce. Trebalo je na- praviti mnogo potov in večkrat odločno nastopiti, da se je spremenila smer gospodarske politike. Komaj se je to doseglo, so nastopile druge težkoče in sicer težkoče radi slabega prometa pri nas, kakor tudi v sosednjih državah in radi slabe valute Nemške Avs- trije, katere je bila v prejšnjih letih glavni odjema- lec našega sadja. Trgovci imajo tako slabe skušnje glede prometa na železnici, da zahtevajo od posest- nikov, oziroma njihovih organizacij, da jim morajo seveda na lastno odgovornost postaviti sadje na kraj njihovega bivališča, n. pr. na Dunaj, v London, Ze- mun itd. in da plačajo sadje še le takrat, ko ga sprej- mejo in pregledajo. Pod takimi pogoji seveda ne bo nikdo sadja prodajal, ker je velika nevarnost, da vsled kake prometne nepravilne obtičijo vagoni v ka- kem kraju in je celo blago uničeno, odpošiljatelj pa mora vrh tega plačati še visoke vozne stroške. Bile so naše gospodarske organizacije v zvezi z odjemal- ci iz raznih krajev, a so morale vsako kupčijo opus- titi, ker je nevarnost prevelika. Težavo pri prodaji dela tudi slaba nemška valuta, saj se je zadnje me- sece dobilo za 100 nemškoavstrijskih kron komaj 38- 40 naših kron. Hud udarec za naše ljudstvo je, da ne more sadja tako prodati, kakor v prejšnjih letih, udarec bil bi pa še večji, ako bi se spuščali v kup- čije, katere so kakor zgoraj omenjeno, tako nevarne. Letos ne kaže drugega, kakor napraviti kolikor mo- goče sadne pijače in posušiti sadje. Zeleti pa mora- mo, da se do prihodnje ugodne sadne letine izboljša gospodarska politika v naši državi ter prometne in denarne razmere v naši in v sosednjih državah, da se more razviti sadna kupčija in dobiti naš sadje- rejec oni dobiček iz sadjereje, katerega je poprej do- bival.

Izvoz sadja. Izvoz sadja iz Jugoslavije je se- danj prost in neoviran. Carina znaša 8 K za 100 kg surovega sadja. Odpravljena je zahteva kupnine v zdravi valuti, vsled česar odpade „uverjenje“ pri za- carinjanju. Kot izkaz zadostuje faktura ali prepis iste. Surovo sadje se odpravlja po železnicah kot brzo- vozno blago. Tudi tarif za izvoz surovega sadja je zelo znižan.

Odpis davka vinogradnikom. Vinogradniki, ka- terim so se vsled plesnobe ali drugih ujm znižali do- hodki za eno tretjino, imajo pravico do odpisa davka ako vložijo kolka prosto prošnjo na davčno oblast še pred trgatvijo, da je mogoče škodo dognati.

Razstava perutnine za mariborski okraj. Ka- kor smo že naznanili, priredi Kmetijska podružnica za Maribor in okoliš v dnehi 23. in 24. oktobra t. l. na vrtu Gambrinove dvorane razstavo kur, t. j. ko- koši in petelinov pristne domače pasme. Druge vrste naše domače perutnine bodo tokrat izključene. Gre namreč za to, da občinstvo, zlasti kmetstvo, to pasmo dobro pozna ter je ne zamenja z nobeno drugo, ki so za naše razmere vse slabše in torej mnogo manj ko- ristne. Z razstavo pa bode tudi združeno vsak dan dvoje predavanj, ki bodo pokazala, kolikega pomena je za naše kraje kurorreja, in dala kratko navodilo za najbolj dobičkanosno kurorrejo. Danes samo omenimo, da gotovo nikdo kmetkega prebivalstva ne misli, da zavzema v gospodarstvu kurorreja menda prvo mesto. Statističnih podatkov iz Jugoslavije sicer še nimamo, ali dokazati, kar smo trdili, se da tudi s statistiko rajne Avstrije. Leta 1903 je n. pr. v Avstriji pri pe- rutnini in jajcih izvoz za 91.744.708 K iznašal več nego uvoz, dočim je pri vsej govedji izvoz od uvoza bil večji le za 90.252.914 K. Ves letni dohodek od pe- rutninarstva je iznašal 300.000.000 K. Koliko od te-le svote je padlo na Stajersko, ki je bila glede perutni- narstva prva dežela? Od stajerske svote pa je zopet gotovo padla polovica na Slovenski Stajer, ker je gor- nji planinski del bil te svote le zelo malo deležen. Potemtakem je dobro razvita in umna reja najboljša kurje pasme za naše kraje in za naše gospodarstvo neprecenljivega pomena in prireditelj naznanjene raz- stave z veseljem pozdraviti. Natančneje se bo pravo- časno še izvedelo: za zdaj le toliko, da pač naj vsak, ki se peča s kurorrejo, gotovo obišče to razstavo, ki bo brezplačna.

Dražba hrastov v Vinkovcih. Ministrstvo za šu- me in rude je odobrilo razprodajo hrastovih debel, ki so določena za sešnjo v letu 1920-21. Te dni se vrši

dražba. Skupno število hrastov znaša 37.888, cena trintrideset milijonov šeststoenašt tisoč sedemdeset kron. Novost v dražbenih pogojih je ta, da mora iz- dražitelj oddati 10% za železniške prage, katerim se bo cena določila pozneje.

Hmelj. Zatec, 18. septembra. Skrajno živahno povpraševanje: 3000—3300 čehoslovaških kron za 50 kilogramov. Nürnberg: 700 bal prodanih po 2000— 2800 mark za 50 kilogramov. Na obeh trgih jako čvr- ste cene in dvigajoča se tendenca.

Poljedelske stroje raznih vrst, kot: vitle, mla- tilnice, žitne čistilne mline, sadne in grozdne mline, stiskalnice, pluge, reporeznice itd. ima v zalogi Iv. Hajny, Maribor, Aleksandrova cesta 45. Več o tem v inseratnem delu lista.

Dopisi.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Pri volitvi delegatov za našo Kmetijsko podružnico sta bila izvoljena pri- staša Kmetke zveze gg. Frangež in Marko. — V nedeljo 19. septembra so gospodje samostojneži iz Grušove marširali na svoj pesniški tabor s peterski- godbo na čelu. Pa godcev je bilo več, kakor Samo- stojnežev. Drugi so se peljali na vozovih. Po večini so bili nekdanji navdušeni Stajerčijanci, vsi pa vneti Avstrijci. Pri nas so samo bahači, kričači in časti- hlepneži na strani Mermoljeve nemško-liberalne Samostojne. Vsi pametno-misleči so ostali zvesti naši Kmetki zvezi.

Smartno na Pohorju. Pri nas je umrl po krat- ki in zelo mučni bolezni eden najboljših naših mož, Rafo Martin, p. d. Rifl Bil je vedno odločen in za- veden naš mož, župan velike framske občine in po- sebno skrben in priden cerkveni ključar areške cer- kvice. Zelo te bomo pogrešali, ljubi Martin! V miru počivaj, večno plačilo uživaj!

Sv. Urban pri Ptuj. Splošna želja je, da bi se naš župan, g. Klemenčič, vendar enkrat navadil, do- sledno in izključno rabiti slovensko štampljlo, prav posebno, ako hoče on, oziroma njegov zet, zopet kan- didirati za župansko mesto. Kaj rad namreč zgrabi nemško štampljlo, četudi imamo že dve leti Jugosla- vijo. Da je prej imel čisto nemški pečat in ga tudi dosledno rabil, smo že skoraj pozabili. Da ga pa še zdaj rabi, ga ne priporoča za župana v slovenski ob- čini; imamo pa dokaz v rokah.

Središče. Za časa blagopokojne Avstrije imela je naša vzorna šestrazredna šola skrbno obdelan šol- ski vrt, otroci so se v njem mnogo naučili, vsako le- to se je prodalo precej dreves, nekaj tudi brezplačno razdelilo pridnim šolarjem. A zdaj drugo leto po voji- ni je vrt zapuščen. Ali krajni šolski svet nima več smisla za sadjarstvo, ki je že od davnih časov važna gospodarska stroka? Ali se šolskemu nadzorniku ne zdi vredno pogledati v šolski vrt? Letos so srečni ti- sti kraji, ki imajo mnogo sadja, cena sadja je uprav- izvrstna; po jabolčnici se poprašuje in se jo dobro plačuje, ker bode letos malo vina; jabolčni trop daje izvrsten in zdrav jesih. Naša tržka občina ima mno- go praznih prostorov na tratah in drugje, ki bi jih mogla zasaditi s sadnim drevjem, imela bi hasek ce- la občina in njeni ubožci; mesto tega pa ima nasaje- ne divje kostanje, ki ji ne dajo haska, pač pa na o- krajni cesti in na občinskih cestah delajo senco, da hodimo čez gleženj po blatu. Pred par leti bilo je od politične oblasti zapovedano, da se mora ob cestah drevje ali posekati ali pa vsaj obsekati, v Središču pa divji kostanji za blato morajo še zdaj stati. Upaj- mo, da se bode prihodnji občinski odbor bolj brigal za blagor občine.

Obrež pri Središču. V občini Obrež še sploh vlada rihtar Ivan Ravšl, ki se je ob prevratu sam postavil za gerenta; večina občanov je nezadovoljna s tem potomcem iz krvi Krucov. Deželna vlada je i- menovala novega gerenta in sosvet, ali rihtar Ravšl se brani izročiti občinsko upravo. Občina mora biti dobra „dojica“, ker je rihtar ne da iz rok. Ali bodo deželna vlada zmogla toliko moči, da zlomi rihtarje- vo upornost? — Dva Grabljenca Tonek in Terentete Poldi sta skrpucala prošnjo za „rihtara“, ki jo je o- koti nosil obreški prerok Ludvig in prosil za podpi- se. Hvalil je rihtara, ker se škarpja pri Crneu podi- ra; ker je za njen popravek lani po ceni kupljeni ce- ment nekam izginit, neznano kam; ker so občinske ceste in mosti zanemarjeni, da je nevarno po njih se voziti; govoril je od ljubeznjivosti g. rihtara, ki pre- ganja in pritiska tiste, ki so leta 1913 pri občinskih volitvah bili za druge može in ne za njega. Rekel je prerok, da to občanov ne sme motiti, če celo samo- stojneži večkrat rihtara „simfajo“, ker to je za občni- blagor potrebna in postavno dovoljena kritika. Za rihtara Ravšla so tudi gospodje pri okrajnem glavar- stvu, ki se pogosto privražajo v Središče k g. Hoče- varju, vojnemu dobičkarju, na komisijone, kjer se do- bro je in še boljše pije brez konca.

Sv. Martin za Dreto. Dne 12. t. m. so na sho- du Kmetke zveze hoteli naši liberalci, zdaj samosto- ježi, preprečiti shod. Samoooblastno se je na shodu postavil Martin Zidarn — pravijo, da je zlasti med vojsko zelo obogatel — in hotel kar spočetka metiti zborovanje. Pomagal mu je njegov sin Martinek in njegova hči Marija Sever, gostilničar Martin Remic pa nekaj fantov. Govornik jih je seveda takoj opozo- ril, da lahko grede kašo pihat, če ne bodo mirni in dostojni. Cela kompanija je bila sestavljena skoro sa- mo iz članov ene same hiše, ki jo naši ljudje od vseli njenih častivrednih strani prav dobro poznajo. Čud- no — ali pravzaprav nič čudnega — je to, da so po- noči z voza, ki bi imel pripeljati govornika, izginiti

Predavanja SKSZ

v Splavarski ulici (dvorana Jugoslov. strokovne zveze) se zopet prično
petek, 24. t. m. ob 8. uri zvečer. Predavanja bodo odslej redno vsak petek.

vijaki pri kolesih in da so samostojneži o tem takoj v jutro škodoželjno pripovedovali. Mi bomo samostojnim za njihovo olikano obnašanje odgovorili s tem, da bomo vsi kakor en mož odločno pristopili k Slov. kmetijski zvezi, ki je za kmetijsko ljubostvo že marsikaj storila. Samostojni pa razne Zidare in druge takšne kmetijske „prijatelje“ iz sra privoščimo!

Sv. Lenart nad Laškim. Dne 12. t. m. smo pospremili k večnemu počitku Jožefa Zavšek, kmeta v Gozdecu. Rajni zapuščala mlado vdovo in 7 otrok od 1 do 12 let. Bil je globokoveren mož, priden gospodar in dober sosed. O njegovi priljubljenosti je pričal pogreb, katerega se je udeležila ogromna množica ljudi. Mir in pokoj njegovi duši, domačim pa prisrčno sožalje!

Mozirje. No, samostojnežev ravno ni pri nas, kakor je bilo brati v dveh dopisih. Trdno upamo, da bo Kmetijska zveza v našem kraju ostala močna in edina, kakor dosedaj. Le večkrat pridimo skupaj in se z dobrim domenimo, kar si imamo povedati. — Nekega tukajšnjega trgovca je hudo razburilo, ker se namerava tukaj ustanoviti odsek Gospodarske zveze. Ta jeza je čisto nepotrebna. Vsak pačraje kupi tam, kjer misli, da bo dobil bolj po ceni. Solidnemu trgovcu zadruga ne bo uničila življenja. Seveda, predno se bo odsek ustanovil, naj se vse dobro premisli in pripravi!

Sv. Križ pri Belih vodah. Rožnivijska nedelja je kakor doslej vedno tudi letos prva nedelja ok-

tobra, t. j. 3. oktobra, ne pa po prazniku. Večja romarska shoda sta se letos tudi v petek po Vernih dušah in na Katarinino.

Zetale. Pri nas se je popravila velika romarska cerkev Marije pomočnice, ki stoji na strmem, težko pristopnem griču. Prostor krog cerkve je zelo ozek in strm in le s težavo se je dalo dovažati gradivo in vodo. Radi teh težav moramo izreči javno zahvalo in pohvalo Zetalcem, ki so z velikim trudom in požrtvovalnostjo odstranili nevarnost razpada kraja, nad dve sto let stare zgradbe, ki je izpostavljena vsem vremenskim vplivom in viharjem, ker stoji samotna na visokem griču. Hvala gosp. župniku Kozdercu. Hvala in zahvala vrlemu cerkv. ključarju Gašparju Koresu, ki se je trudil, da se je delo zamoglo izvršiti, hvala vsem darovalcem, ki so prispevali z doneski ali kako drugače. Mnoge izmed darovalcev bo že krila blazna zemlja, a ponosna stavba, visoka cerkev Marijina bo še stala in pričala o dobrih faranih, ki se niso zbal truditi in ne denarnih žrtiev, da se ohranili Marijino svetišče. Pohvaliti moram pa tudi gospoda stavbenika, Dragotina Rojs iz Pušave, ki je vso delo spretno in solidno izvršil, za kar ga prav toplo priporočamo kot vrlega strokovnjaka in veščaka.

Laško. V nedeljo se je vršil tukaj občni zbor Kmetijske podružnice in volitev dveh delegatov za glavni občni zbor iste v Ljubljani. Pri tej priliki se je lahko vsakdo prepričal, na kako slabih nogah da

stoji Samostojna v laški okolici in tudi v sosednih farah. Dasiravno so se samostojneži že lahko prej prepričali, da tukaj ne gre samostojna pšenica, ali bolje rečeno kuzuza v klasje, ker so doživeli še z vsakim snodom letos občuten poraz, so se vendar udeležili volitve delegatov in predlagali v kandidatno listo veleposesnika Smida in pa znanega muzikanta na harmonike Pušnika, po domače Spilanca, iz Leš. Mi kmetje pa smo si mislili: gospod Smid bi bil gotovo zmožen in premožen dovolj, da ga pošljemo v Ljubljano; glede Spilanca pa smo mnenja: naj le on vleče svoje harmonike po raznih „ofceti“. — za občni zbor Kmetijske družbe pa smo izvolili iz srede naslovske kmetijske zveze dva vzorna kmetovalca ter sadjereja in sicer Hrastnika iz Brotnika in Lapornika iz St. Lenarta. Izvoljena sta bila soglasno. G. Smid je videl v srehi svojih vernih velik strah, in predlagal je tajno volitev, kar pa ni obveljalo. Samostojneži so, ko so videli velikansko večino nas kmetov-pristašev KZ, pometali puške v koruzo in nekaj bolj korajžnih se je vzdražalo glasovanja, strahopetneži pa so glasovali z nami, gotovo misleč, da je K. Z. tako, kakor tisti svetopisemski oče, ki je iz veselja nad vrnitvijo izgubljenega sina zaklal pitano telet. Tem pa kličemo: vrata v KZ so vam vedno odprta, toda povrnite se v njo iz prepričanja, ne pa samo tedaj, kadar se ladja Samostojne potaplja.

Pristaši! Zbirajte za volilni sklad!

REPERTOIRE Slov. nar. gledališča v MARIBORU

Srečo, 22. septembra: Na dnu. Izven abon.
Četrtek, 23. septembra: Hlapci. Abon A 1.
Soboto, 25. septembra: Brat Martin. Izven abon.
Nedeljo, 26. septembra: Pereant, možje. Izven abon.
Torek, 28. septembra: Samski dvor. Abon B 1.
Srečo, 29. septembra: Kralj na Betajnovi. Izv. abon.
Četrtek, 30. septembra: Brat Martin. Abon A 2.
Soboto, 2. oktobra: Marija Magdalena. Izven abon.

Mala naznanila.

Razna

Notar

dr. Jos. Basile vsajadno naznanja, da je otvoril notarsko pisarno v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 14 (dosedaj pisarna notarja Krišperja). 818

Miši,

podgane, stenice, ščurki,

za vas golazen mora pogniti, ako uporabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti polskimi mišim K 8, za podgane in miši K 8; za ščurke K 10; Posebno močna tinktura za stenice K 10—

aničevalec moljev K 10; prašek proti mušicam K 6 in 12; masilo proti ssem pri ljudeh K 5 in K 10; masilo za uši pri divji K 6 in K 10; prašek za uši v obliki in perilu K 6 in 10; tinktura proti mušicam na sadju in zelenjavi (malin, rožin, rastlin) K 10. Prašek proti mušicam K 10. Pošilja po-pošteju.

M. Winker, Petrinjska ul. 3.,

191 Zagreb 19.

Trgov. pri večem odjemu popust.

URE

vsake vrste se sprejemajo v popravilo. Zaloga ur, zlatne in srebrne. Cene zmerns. Postrežba točna.

IAN IGNACIJ, MARIBOR
Orjaški trg v gradu (Burg).

Kateremu izmed vrstajočih se voj. vjetnikov in Sibirijci je kaj znana o Jožefu Štrukelj iz Primorskega? Služil je v vojni pri k. k. Landsturm M. Baen Nr. 14, II. Feldkomp. Zadnje poročilo izdano od 10. junija 1918 iz Tolibolske, Sibirije, Lager voj. plenih. Prosim, naj mi blagovolijo sporočiti stroške povrnem. Marija Štrukelj, Ormož št. 17. 838

Pouk v francoskem, italijanskem in nemškem jeziku. Gregorčičeva ul. 29 I. nadstr. levo, Maribor. 824.

Kupl sei

Kosti, ščetine, stare železo, cunje

kupuje vsako množino po najvišjih cenah.

KAREL SIMA, POLJČANE.

Lastniki gozdov pozor!

Zdor želi svoje gozdove, ki so za posekati, prodati poštenemu lesnemu trgovcu, naj naslovi z navadbo velikosti gozda, tozadevne ponudbe na pravo listo. 809

Suhe gobe

lazenno seme, kumano ter vse druge deželne priloge kupuje trgovina s semeni

Sever & Kemp, Ljubljana. 846

Posodo in jeklen plug ima na razpolago Franc Vogrin, Gor. Voličina, p. Sv. Lenart v Slov. gor. 887

Proda sei

Harmonij bolj nov, do- od trdke Lenartič. dvo vrstni, s 8 spremeni, se prod. Ogleda se in iave za ceno pri Jos. Brandl orglarski mojster v Mariboru. 819

Posestvo se prod. Dva zemlje, novo zidana hiša, gospodarske poslopje, studenec pri hiši ležeče ob glavni cesti, 10 minut od cerkve, pripravno tudi za obrtnika ali penzionista, cena 60.000 kron. Naslov: Tone Reja, Oblaki 69, p. Jurinaci pri Ptuj. 840

Dva polovnjaka, 2 para moških čevljev preda g. Krepek, Tržaška cesta 2 (Pod mostom) Maribor. 842

DVA močna vinska soda, vsak 1500 l se po ceni prod. Meljaka cesta št. 60. Maribor. 841

Več polovnjakov, novih, bo v soboto, 25. septembra pri meroizkusnem uradu (Eichamt) v Mariboru na razpolago. 833

Posestvo na prodaj v Lembergu. Hiša na dve strani, svinjaki, hlevi in drugo poslopje. Njive, travniki, sadovnjak, gozd, vinograd, vse v prav dobrem stanju. Naslov: Jožef Krampak, Lemberg, p. Podplat. 834

Sodi na prodaj!

Novi in stari, 2500 literski, 1000 literski, 500 literski in novi voz za enega konja, 6 polovnjakov vina, pa tudi hiša, obstoječa iz dreh sob, ene kuhinje, kleti, vrta in 12 sadnih dreves. Več pove Alojzij Jeršenak, sedarski mojster v Konjicah. 843

Dva junčka, 22 mesev, enake barve in postave sta na prodaj. Cena po dogovoru. Vpraša se pri lastniku Juriju Jest, Reizaj 96 pri Mariboru. 844

Posestvo se prod. na prostovoljni javni dražbi z gospodarskim poslopjem, des 3 orale nje in travnikov, nekaj gozda. Poslopje je pol ure od glavne ceste Fram—Morje št. 12. Dražba se vrši dne 3. oktobra 1920 ob pol 8. uri na licu mesta v Morju št. 12. 848

Psi, lapi, mladi, volčje pasme so na prodaj. Vprašati je pri Alojziju Perk, Maribor, Stolna ulica 3. 845

Žimnata, kakor tudi prvovrstna svilnata mlinska sita (pajtli)

iz Švice za moko vseh vrst se dobe v trgovini **Avgusta Čadež, Ljubljana,** Kolodvorska ulica št. 35 nasproti „stare Tišlerjeve gostilne“. 839

Raznašalci
za naše liste se sprejmejo
proti dobremu zaslužku
CIRILOVA TISKARNA.

Službe:

Viničar spreten s 4 do 6 delavskimi močmi se proti usodnim pogojem sprejme pri g. Emiliju Kartin, Gornja Poljskava. 805

Učenca mešnega sprejme mizaraki mojster v Slovenski ulici 36 v Mariboru. 808

Učenec se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom Franc Šosterič, Sr Vid pri Ptaju. 810

Učenec se sprejme takoj v trgovino Miki Franc, Sr. Marjeta pri Moškanjeih. 831

Učenka se sprejme v uk pri šivilji. Canjkarjeva ulica št. 13. 852

Učenec se sprejme pri g. Gobec, krojaču v Mariboru, Šolska ul. 11. 836

Čevljarški leverečni stroj se prod. Vpraša se pri Sixet, v Mariboru, Mlinska ulica št. 1, dvorišče na desno, 1. vrata. 835

Narečajte naše liste!

KONEC DRAGINJE!
Veletrgovina Štrmečki rasreče celo zalogo platna, cedrja, tiskanine, valne, hladovine in sukna v ostankih ter razpošila iste po čudovito nizki ceni v zavojih po 500 K in 1000 K. Blago je angleškega, francoskega in italijanskega izvora. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar. Pri naročilu več zavojev se priložijo razna derila. Veletrgovina in razpošiljalna R. ŠTRMEČKI, Celje, Slovenija.

ZNANO JE!
da se v veletrgovini manufakturnega blaga **Karel-a Worsche,** Maribor, Gospodarska ulica dohiva vsakovrstno manufakturno blago v največji izbiri po najnižjih cenah

OSKRBNIK (Wirtschafter) s štirimi ali tremi delavnimi močmi za poljedelstvo, živinorejo in mlekarstvo se sprejme 818
V OPEKARNI V LAJTERSBERGU.

PIROL
je izkušeno ubravnivo sredstvo proti svinjskim boleznim. 1 steklenica stane K 8.—. Dobi se pri **Magdalenski lekarni v Mariboru** 448

Slovenci širite naše liste!

Protokol. IVAN HAJNY MARIBOR
Aleksandrova cesta 45, nasproti glavnemu kolodvoru, priporoča cenjenim posestnikom svojo veliko zalogo samo prvovrstnih **POLJEDELJSKIH STROJEV**
kot: vitle, mlatilnice za ročni pogon, na vitel, žitne čistilne mlince, trijerje ali žitne od- biralnike, alamorenice, izvrstne sadne mlince, groudne mlince, stekalnice, koruzne robnarje, večje in tudi manjše, kakor slika kaže, reperezance, univerzalne pluge, gnojilne drpalke, izvrstne posinkane brsoparilnice v velikosti 50 do 160 l, železne kotle, bakrene kotle za žganje kuhati in stalne ter prevažajoče motorje. Priporočam tudi izvrstne mlečne centrifuge ali separatorje. Oskrbim alamorezne nože ter popravila vsakovrstnih strojev. Postrežba točna in solidna. Na pismena vprašanja dajem odgovor.